

Ο μαέστρος της μινιατούρας

Με γονείς από την Κάσο και τη Σάμο, ο κ. Φωκάς γεννήθηκε το 1925 στην Αίγυπτο. Όπου βρέθηκε μεγαλούργησε. Μηχανικός από τους άριστους, εθελοντής στο ελληνικό Βασιλικό Ναυτικό σε ηλικία μόλις 17 ετών, εφοπλιστής στη συνέχεια, υπάλληλος και επιχειρηματίας στην Αμερική, ξετυλίγει το νήμα μιας απίθανης ζωής, της δικής του. Τι θησαυρούς κρύβει η Ελλάδα στην αγκαλιά της και δεν το γνωρίζει

Εδώ και μερικά χρόνια ο κ. Μιχάλης Φωκάς κατασκευάζει με τα χέρια του μικροσκοπικούς κινητήρες εσωτερικής καύσης και τους θέτει σε λειτουργία

Ομολογώ ότι αυτή την επίσκεψή μου στο διαμέρισμα της Άνω Γλυφάδας δεν θα την ξεχάσω ποτέ. Απέναντί μου ένας 83χρονος έφηβος, ο κύριος Μιχάλης Φωκάς, με τις εκπληκτικές μινιατούρες του, μηχανές εσωτερικής καύσεως όλες, και εν λειτουργία, να στολίζουν ένα ολόκληρο δωμάτιο. Πρέπει να ήμουνα πολύ ασταίος, έχοντας μείνει με το στόμα ανοικτό, θαυμάζοντας τα μικροσκοπικά κομψοτεχνήματα, που το μυαλό αρνείται να δεχθεί ότι τα έφτιαξαν ανθρώπινα χέρια. Μέχρι να καταφέρω να συγκεντρωθώ στο σκοπό της επίσκεψής μου πέρασε αρκετή ώρα...

Κύριε Φωκά, από πού είστε;

«Ο πατέρας μου ήταν από τη Σάμο και η μητέρα μου από την Κάσο. Ήταν λίγο πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή, όταν ο πατέρας μου βρέθηκε στην Κάσο όπου η αδελφή του είχε παντρευτεί έναν Κασιώτη καπετάνιο, ονόματι Γεώργιο Πιπίνι. Τα κασιώτικα καϊκία τριγυρνούσαν τότε στα νησιά του Αιγαίου και μετέφεραν φρούτα,

λαχανικά και διάφορα προϊόντα. Εκεί είδε ο Πιπίνος την αδελφή του πατέρα μου, η οποία ήταν πολύ όμορφη, και την παντρεύτηκε. Μετά το 1923, όταν είχε πια καταλαγιάσει το κακό από την Καταστροφή της Σμύρνης, ο πατέρας μου πήρε τη μητέρα μου και κατέφυγαν στην Αίγυπτο.

Είδα το φως στην Ισμαηλία της Αιγύπτου, το 1925. Ο πατέρας μου εργαζόταν στη διώρυγα του Σουέζ ως τοπογράφος μέχρι περίπου το 1958 που ο Νάσερ εθνικοποίησε τις επιχειρήσεις. Έφυγε λοιπόν από την Αίγυπτο και ήρθε στην Ελλάδα μαζί με τη μητέρα μου. Εγώ μεγάλωσα στην Αίγυπτο, πήγα στο σχολείο και έμαθα, μεταξύ των άλλων, να μιλώ πέντε γλώσσες. Ήμουν 15 ετών όταν ξέσπασε ο πόλεμος το 1940. Είχα μόλις αποφοιτήσει από την Γ' τάξη του Γυμνασίου. Ήθελα να συνεχίσω τις σπουδές μου, αλλά τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα λόγω του πολέμου. Η μοναδική διέξοδος λοιπόν ήταν να μάθω μια τέχνη».

Τι σας άρεσε πιο πολύ;

«Ήθελα να γίνω μηχανολόγος. Δεν υπήρχε όμως ανάλογο σχολείο. Η μόνη λύση ήταν η εταιρεία της διώρυγας, η οποία είχε δημι-

Ατμομηχανή διπλής ενέργειας

ουργήσει δική της σχολή στο Πορτ Φουάτ, για να βγάλει από κει τους δικούς της τεχνικούς. Οι μαθητές που εγένοντο δεκτοί στη σχολή εκείνη δεν έπρεπε να είναι ηλικίας μεγαλύτερης των 16 ετών, και η φοίτηση διαρκούσε τέσσερα χρόνια. Μετά την αποφοίτησή τους προσλαμβάνονταν από την εταιρεία της διώρυγας. Για να μπεις σ' εκείνη τη σχολή όμως, έπρεπε να γνωρίζεις καλά τη γαλλική γλώσσα.

Έπρεπε λοιπόν να δράσω γρήγορα, γιατί ήμουνα ήδη 15 ετών! Τα γαλλικά μου δεν ήταν τόσο καλά ώστε να περάσω τις εισαγωγικές εξετάσεις. Πήγα λοιπόν στο Γαλλικό Κολέγιο της Ισμαηλίας για να φοιτήσω ένα χρόνο και να τελειοποιήσω τη γλώσσα. Για να πάρω όμως το απολυτήριο από το Γαλλικό Κολέγιο έπρεπε να φοιτήσω σ' αυτό τρία χρόνια. Με το θάρρος του καλύτερου μαθητή της τάξης, μίλησα σε έναν καθηγητή μου και του ανακοίνωσα πως δεν θα φοιτήσω στο κολέγιο του χρόνου, γιατί θα έχανα την προθεσμία να μπω στη σχολή της εταιρείας! «Εσύ δεν θα έρθεις, που είσαι ο καλύτερος μαθητής;», απάντησε εκείνος, και συνέχισε: «Ελα αν θέλεις να σε δώξω εγώ εντατικά τους δύο-τρεις μήνες που απομένουν, ώστε το Μάιο να δώσεις εξετάσεις και να πάρεις το απολυτήριο!» Έτσι και έγινε! Στα Μαθηματικά, στη Γεωγραφία και σε άλλα πρακτικά μαθήματα ήμουν άπιαστος, αλλά υστερούσα στην ορθογραφία. Το Μάιο όμως έδωσα εξετάσεις και κατάφερα να πάρω το Certificat! Με το χαρτί αυτό στα χέρια έδωσα στη συνέχεια εξετάσεις στη σχολή της εταιρείας της διώρυγας και ήρθα δεύτερος, πίσω από ένα Γάλλο που τον έβγαλαν επίτηδες μάλλον πρώτο, για να μην υποστεί ζημιά το γόητρό τους... Άρχισα να παρακολουθώ τα μαθήματα μέσα σε ένα απέραντο εργοστάσιο, όπου οι τεχνικοί έφτιαχναν κυριολεκτικώς τα πάντα! Κατά τη διάρκεια των πέντε πρώτων μηνών εκτελούσα στο ακέραιο τις υ-